

Dar Martin Kromer are o importanță particulară pentru istoria și cultura poporului român. Știri despre poporul român introduseser în cronica sa Jan Długosz, de multe ori pe baza documentelor autentice existente în arhivele statului polon, de asemenea relatări din cele mai valoroase se află în *Chronica Polonorum* (Cracovia, 1521) a lui M. Miechowita sau în cronica lui B. Wapowski, dar nici una din aceste opere n-a avut în Europa difuzarea cronicii lui M. Kromer, aceasta răspîndind deci mult mai mult știrile despre istoria noastră. De aceea, oamenii de carte români, de acum câteva secole, se referă în operele lor la Kromer, așa cum se vede la Miron Costin, stolnicul Constantin Cantacuzino, N. Costin, Dimitrie Cantemir etc.

Deși Gr. Ureche nu-i citează numele (el nu citează cu numele autorilor nici alte izvoare, fiindcă necesare i se păreau pentru conașionali săi numai știrile de istorie românească), totuși din analiza *Letopiseșului Țării Moldovei* reiese că indubitabil cronicarul moldovean a cunoscut opera lui M. Kromer și a excerptat date din ea. Pentru că izvoarele polone aveau știri comune, iar *Chronica Polonorum* a lui Miechowita, precum și *De rebus gestis Polonorum* a lui Kromer mergeau cu înșirarea evenimentelor pînă la sfîrșitul domniei lui Alexandru Jagelonul (1506), Grigore Ureche, care a cunoscut ambele cronici, le citează cu numele generic de „letopiseșul latinesc” și nu întîmplător nu mai pomenește de un asemenea izvor după domnia lui Ștefan cel Mare (citarea „letopiseșul latinesc” o singură dată mai tîrziu, în 1592, la domnia lui Petru Cazacul, este o eroare de copist). Cu toate că Ureche a cunoscut și pe Miechowita, el s-a ținut mai mult de Kromer, a cărui cronică avea o expunere limpede și recomandabilă din toate punctele de vedere, (alături de Bielski în limba polonă)¹. Kromer apărea ca o ultimă expresie a știrilor. De aceea, Ureche îl urmează, de exemplu, în relatarea că Petru Aron a fost omorît la Czchów, în Polonia, informație eronată, căci aci a fost decapitat Iliăș, fiul lui Petru Aron, așa cum scrie Matei Miechowita, căruia deci nu-i acordă încredere. De asemenea, Ureche urmează pe Kromer în legătură și cu alte date, diferit prezentate de Miechowita și de Bielski în comparație cu Kromer, așa cum am arătat mai amănunțit într-o altă lucrare².

Pe lîngă *De rebus gestis Polonorum*, Ureche a folosit și cealaltă lucrare a lui M. Kromer, *Polonia sive de situ, populis, moribus, magistratibus et republica Regni Polonici*, din care a scos unele știri pentru partea de prezentare etnografică a Poloniei, referitoare la geografia fizică (rîuri importante, orașe, provincii, țări vecine), referitoare la firea și știința de carte a polonilor, la arta militară, la forma de stat și organizarea administrativă și judecătorească, la treptele clericale și ale demnitarilor laici. Datele din cronică lui Ureche își găsesc în mare măsură acoperire numai în scrierea lui Kromer și bineînțeles

¹ Pentru argumentarea folosirii lui Kromer de către Ureche, vezi și capitolul nostru *Gr. Ureche* din tratatul de *Istoria literaturii române*, vol. I, București, 1964, p. 386.

² I. C. Chițimia, *Izvoarele și paternitatea cronicii lui Grigore Ureche* (ms.); idem, capitolul *Grigore Ureche* din tratatul de *Istoria literaturii române*, vol. I, București, 1964 p. 379-392.